

Федотова Т.А., Фролов А.В.

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

ЗАВИСИМОСТЬ ВВП УКРАИНЫ ОТ КОЛИЧЕСТВА ЭКОНОМИЧЕСКИ АКТИВНОГО НАСЕЛЕНИЯ

Аннотация

В работе исследованы динамика ВВП и численность экономически активного населения. Рассмотрены основные проблемы этих показателей. С помощью регрессионного анализа проведен анализ зависимости изменения ВВП Украины от изменения численности экономически активного населения. Проанализирована государственная программа: «О содействии занятости населения и стимулировании создания новых рабочих мест на период до 2017 года».

Ключевые слова: ВВП, экономически активное население, занятость, безработица, содействие занятости.

Fedotova T.A., Frolov O.V.

Dnipropetrovsk O. Honchar National University

DEPENDENCE OF THE UKRAINIAN GDP FROM CHANGES IN THE ECONOMICALLY ACTIVE POPULATION

Summary

In this paper we study the dynamics of GDP and the economically active population. Examined the main problems of these indicators. Using a regression analysis, analyzed depending on changes in Ukraine's GDP in the number of economically active population.. Analyzed the state program «Promotion of Employment and stimulating the creation of new jobs in the period up to 2017».

Keywords: GDP, the economically active population, employment, unemployment, employment promotion.

УДК 336.71

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ

Чернишова О.К.

Київський національний торговельно-економічний університет

Розглянуто основні наукові підходи до тлумачення поняття «фінансова стійкість банку», обґрунтовано теоретичні засади фінансової стійкості банків, наведено характеристику основних її складових. Наведено економічну інтерпретацію фінансової стійкості банку в сучасних умовах.

Ключові слова: фінансова стійкість банку, фінансова стабільність банку, надійність банку, ліквідність банку, банківські ризики, платоспроможність, прибутковість, капіталізація банків.

Постановка проблеми. Питання забезпечення фінансової стійкості банків є складним та недостатньо дослідженим. Ця проблема притаманна розвинутих країнам з ринковою економікою та набула великого значення і для України, що зумовлено спеціальною розв'язкою розвитку вітчизняних банків. А саме, відносно коротким періодом їх діяльності, необхідністю працювати в умовах підвищеного ризику, що пов'язано з економічною та політичною нестабільністю в Україні, а також незначними обсягами власного капіталу порівняно з банками економічно розвинутих країн. Саме тому забезпечення фінансової стійкості має бути основним та обов'язком стратегічним завданням кожного комерційного банку. Пошук найбільш ефективних шляхів забезпечення фінансової стійкості банків та відсутність єдиного підходу до визначення даного поняття зумовлює актуальність теми даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням даного питання займалися зарубіжні та вітчизняні вчені. Так проблемі змісту та сутності фінансової стійкості банків приділили увагу такі зарубіжні економісти, як Дж. К. Ван Хорн, Е. Дж. Долан, Р. Дж. Кемпбелл, Р. Л. Міллер, П. С. Роуз, Дж. Ф. Сінкі.

Також варто відзначити доробки російських вчених: Л. П. Белих, М. З. Бора, В. В. Іванова, С. І. Кумок, Ю. С. Масленченкова, Г. С. Панової, Л. С. Сахарової, О. Б. Ширинської, Г. Г. Фетисова, якими було визначено фактори впливу, методи оцінювання та аналізу фінансової стійкості.

Даній темі приділили увагу також представники української економічної науки, як О. Д. Вовчак, О. Д. Заруба, А. М. Мороз, М. І. Савлук – при розгляді основ фінансового аналізу діяльності банків і менеджменту; А. А. Мазаракі, Н. П. Шульга – при обґрунтуванні методологічних засад рейтингових систем оцінки діяльності комерційних банків; В. В. Вітлінський, В. П. Пантелєєв, С. П. Халява, Н. М. Шелудько – при дослідженні теоретичних аспектів і проблем регулювання фінансової стійкості банків; Л. А. Клюско, С. А. Святко, Є. В. Склеповий, Л. Ю. Петриченко, Р. І. Шиллер – при визначенні складових стійкості, розгляді питань аналізу та оцінки фінансової стійкості банку; В. М. Кочетков – при обґрунтуванні методологічних та організаційних засад управління фінансовою стійкістю банків.

Незважаючи на досить велику кількість наукових публікацій присвячених вивченню даної проблематики, досі немає єдиного загальноприйнятого

тлумачення поняття «фінансова стійкість» банку, що значно ускладнює процес управління нею.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є узагальнення та систематизація наукових підходів до визначення фінансової стійкості комерційних банків і розробка підходу до визначення фінансової стійкості банку як певного інтегрального показника.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми:

- співставлення визначення понять надійність, стійкість та стабільність;
- порівняння наукових поглядів на визначення фінансової стійкості банку;
- систематизація поглядів науковців на сутність фінансової стійкості банку;
- узагальнення існуючих визначень фінансової стійкості банку.

Виклад основного матеріалу. Поняття фінансової стійкості, стабільності та надійності часто ототожнюють, вважаючи їх синонімічними. Проте, на нашу думку, стабільність є лише складовою стійкості. Стабільність варто розглядати як здатність певної системи функціонувати не порушуючи власну структуру та зберігати рівновагу. Незважаючи на те, що на перший погляд стабільність є статичною та інертною категорією, насправді вона є динамічною, оскільки характеристики стабільності мають зберігатися у часі та проходити поступове пропорційне зростання, відповідно до умов загальної тенденції (економічної, фінансової, технологічної, інноваційної тощо). Поняття стабільність доцільно вживати до банківської системи, а не до конкретного банку.

Близьким за значенням до понять стабільність банку та стійкість банку є поняття надійність банку. Під надійністю банку слід розуміти її здатність долати вплив негативних чинників. Фетисов Г. Г. розглядає базову категорію з боку кожного суб'єкта-оцінювача надійності: клієнтів, акціонерів, співробітників, регулятивно-наглядових органів, і зазначає, що надійний банк – це такий банк, діяльність якого безсумнівно призводить до реалізації інтересів конкретного суб'єкта [1, с. 12]. Тому надійність, слід розуміти, як здатність банку постійно забезпечувати ефективну діяльність, протистояти зовнішнім і внутрішнім факторам, а також зберігати можливість виконувати свої зобов'язання вчасно і в повному обсязі.

Отже, поняття стійкість, стабільність та надійність є близькими за змістом, але їх не можна ототожнювати. Вони є взаємопов'язаними та спорідненими.

Існує досить багато підходів до її визначення фінансової стійкості банків. Проаналізувавши під-

ходи до визначення сутності фінансової стійкості, виокремимо кілька напрямів (Таблиця 1):

Прихильники *першого напрямку*: Г. С. Панова, О. Д. Заруба, С. А. Святко, Р. І. Шиллер розглядають фінансову стійкість банку з боку набору параметрів, що характеризують окремі аспекти його фінансового стану [2; 3; 4]. Ю. С. Масленченков, В. В. Вітлінський, О. В. Пернарівський фінансову стійкість визначають як “відповідність (невідповідність) діяльності банку основним плановим (нормативним) узагальнюючим показникам, що синтезують характеристики економічних складових фінансової стійкості: обсягу й структури власних засобів, рівня доходів і прибутку, норми прибутку на власний капітал, достатності ліквідності, мультиплікативної ефективності власного капіталу, створення банком доданої вартості” [5; 6].

Подібне визначення фінансової стійкості запропонував Р. І. Шиллер [2, с. 34]. Беручи до уваги, що фінансова стійкість комерційного банку залежить від капітальної, комерційної, організаційної та функціональної фінансової стійкості, Р. І. Шиллер дає визначення фінансовій стійкості комерційного банку, як результат узагальнення показників: обсягу та структури власних ресурсів, рівня прибутковості, норми прибутку на власний капітал, показниками ліквідності та інших. Автор не враховує такий показник, як якість активів, а також надає надзвичайно велике значення показникам, які характеризують прибутковість.

Слід зазначити, що така орієнтація на планові показники, а саме на відповідність/невідповідність ним при оцінюванні фінансової стійкості є деякою мірою неправильною, оскільки не завжди є можливість точно їх розрахувати.

Відповідно до *другого напрямку* фінансова стійкість – це “динамічна, інтегральна характеристика спроможності банку як системи трансформування ресурсів і ризиків повноцінно (з максимальною ефективністю і мінімальним ризиком) виконувати свої функції, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ” [7, 8, 9, 10]. Варто відзначити, що це визначення здається певною мірою абстрактним, адже в ньому чітко не пояснено, у чому полягає сутність “повноцінної трансформації ресурсів і ризиків” і немає порад щодо її кількісного вимірювання. Окрім цього, незрозумілим є відношення до таких значущих параметрів банківської діяльності, як ліквідність і платоспроможність, які безпосередньо відносяться до визначення фінансової стійкості комерційного банку. Враховуючи, що банк – це складна динамічна система, яка знаходиться у постійному розвитку, слід погодитися з тим, що фінансова стійкість є динамічною категорією.

Таблиця 1

Систематизація наукових підходів до визначення фінансової стійкості комерційного банку*

№	Представники наукового підходу	Підходи до тлумачення сутності фінансової стійкості
1	Г. С. Панова, О. Д. Заруба, С. А. Святко, Р. І. Шиллер, Ю. С. Масленченков, В. В. Вітлінський, О. В. Пернарівський, В. М. Кочетков	Фінансову стійкість розглядають як відповідність сукупності критеріальних (оптимальних) значень певних фінансових показників.
2	В. М. Кочетков, Є. В. Склеповий, Н. М. Шелудько, В. В. Глущенко	Фінансову стійкість аналізують як динамічну категорію “системи трансформації ресурсів і ризиків”.
3	Н. Г. Антонов, М. А. Пессель, В. Г. Андрєв, Н. Н. Захаров, О. І. Лаврушин, В. В. Вітлінський, О. В. Пернарівський	Фінансову стійкість ототожнюють із ліквідністю платоспроможністю.
4	В. В. Пантелєєв, С. П. Халява, Л. П. Белих	Фінансову стійкість ототожнюють із прибутковістю.
5	О. Д. Заруба, В. М. Кочетков, О. С. Стоянова, Р. І. Шиллер.	Фінансову стійкість розглядають як складову загальної стійкості комерційного банку.

*Складено автором на основі [1-18]

Подібне визначення надає і В. В. Глуценко «фінансова стійкість – це стан рівноваги банку, який зберігається незважаючи на вплив зовнішніх і внутрішніх факторів, які мають дестабілізуючий вплив на його функціонування» [11, с. 36]. Це визначення є дуже широким та узагальненим і не враховує особливості банківських ризиків, тому його можна використовувати до фінансової стійкості будь-якого підприємства або фінансово-кредитної установи.

У працях прихильників *третього напрямку* Н. Г. Антонова, М. А. Песселя, В. Г. Андрєва, Н. Н. Захарова поняття “фінансової стійкості” привіюється з ліквідністю та платоспроможністю [12, с. 121]. На думку О. І. Лаврушина, банк можна вважати стійким, якщо він: має достатній капітал, є платоспроможним, має достатній рівень ліквідності і задовольняє ряд вимог щодо якості капіталу. [13, с. 239] Так, ці показники чинять достатньо великий вплив на фінансову стійкість, оскільки, тільки маючи достатню ліквідність та платоспроможність, банк можна визнати фінансово стійким, але отожнювати ці поняття неправильно, оскільки “фінансова стійкість” є ширшим поняттям. Зокрема, як зазначає В. В. Вітлінський, “платоспроможність – це, у свою чергу, складова частина показника фінансової стійкості банку. А ліквідність та прибутковність – показники (критерії), що деталізують поняття платоспроможності комерційного банку” [14, с. 49]. Слід зауважити, що недостатня ліквідність є небезпечною для банківської установи, оскільки така ситуація може спричинити втрату довіри з боку вкладників і кредиторів банку. У подальшому це призводить до неплатоспроможності, що свідчить про кризові явища у діяльності банку. Низька ліквідність викликає внутрішні порушення фінансового стану банку і в кінцевому рахунку негативно позначається на його стійкості щодо зовнішніх факторів. До того ж, забезпечення платоспроможності слід узгоджувати з утриманням достатнього рівня ліквідності та відповідно до темпу зростання активів, пасивів та обсягів власного капіталу. А прибутковність, в свою чергу, також є однією з необхідних умов фінансової стійкості комерційного банку.

На думку деяких авторів *четвертого напрямку*, зокрема В. В. Пантелєєва та С. П. Халєви, Л. П. Бєлих визначення фінансової стійкості банку певною мірою ототожнюється з прибутковістю [15; 16]. Зокрема, Л. П. Бєлих зазначив, що “рівень фінансової стійкості визначає прибутковність банку та його здатність виплачувати дивіденди за акціями”. В. В. Пантелєєв та С. П. Халєва підкреслюють, що “своєрідним відображенням стійкого перевищення доходів над витратами і є фінансова стійкість”. На нашу думку, більш правильним буде визначення: фінансова стійкість – це здатність банку до перевищення доходів над витратами.

Ми згодні, що прибуток має прямий вплив на фінансову стійкість, позитивно впливає на її рівень, тому що дає можливість нарощувати власний капітал, покривати певні збитки. Але ототожнення цих понять не повною мірою розкриває зміст фінансової стійкості банку, яка є набагато ширшим поняттям. Слід взяти до уваги, що для коректного визначення впливу рівня прибутковості на фінансову стійкість потрібно враховувати джерела, з яких отримано прибуток, потреби на які його використовують та стабільність його отримання. Банки повинні прагнути дотримання оптимального співвідношення розподілу прибутку на поповнення резервів, страхових фондів та на виплату акціонерам дивідендів. Сплата дивідендів, в свою чергу, не завжди свідчить про належний рівень фінансової стійкості банку, тому

що зазвичай високі дивіденди пропонують банки, які відчувають труднощі із залученням ресурсів та нових інвесторів. Отже, банки обов'язково повинні раціонально розподіляти прибуток на виплату дивідендів та капіталізацію, що безпосередньо впливає на достатність капіталу як однієї з найважливіших складових стійкого фінансового стану банку.

Науковці *п'ятого напрямку* розглядають фінансову стійкість як складову загальної стійкості банку, до якої, також відносяться капітальна, комерційна та організаційно-функціональна стійкість [2; 5; 17; 18]. Зокрема капітальна стійкість вважається базисною для забезпечення загальної стійкості, тому що власний капітал (а саме – резервні фонди) може виступати опорою у кризових ситуаціях. Власний капітал є основою ефективного функціонування банку та джерелом його розвитку. Він виконує три серйозні та значущі функції: захисну, оперативну та регулюючу. Організаційно-функціональна стійкість є віддзеркаленням відповідності організаційної структури банку визначеній стратегії розвитку та існуючій ринковій кон'юктурі.

Узагальнення визначень стійкості дає можливість розуміти під стійкістю банку системну властивість комерційного банку, що обумовлена дотриманням збалансованості, взаємозв'язку і взаємоузгодженості таких елементів: фінансових (власного капіталу, активів та зобов'язань, ліквідності, платоспроможності, прибутковості, ризиків) й організаційних (організаційна структура, кадровий потенціал, інформаційні технології та рівень контролю і банківської безпеки), яка відображає здатність у динамічних умовах ринкового середовища витримувати непередбачені втрати й забезпечує досягнення тактичних і стратегічних цілей.

Оскільки проблема забезпечення фінансової стійкості та надійності банків є особливо актуальною в сучасних умовах глобалізації фінансових ринків, ускладнення банківських продуктів, запровадження вимог нової Базельської угоди, загострення міжбанківської конкуренції, зростання банківських ризиків, а також кризових явищ у фінансовому секторі, слід виділити основні причини, які стоять на шляху забезпечення належного рівня фінансової стійкості та надійності банків України. Зокрема, серед основних негативних чинників слід виділити наступні:

- відплив іноземного капіталу;
- низький рівень капіталізації банків;
- неефективне управління ризиками;
- несвочасне погашення кредитів.
- падіння курсу національної валюти;
- зниження ліквідності.

З метою стримання відпливу іноземного капіталу, пропонуємо наглядовим органам ввести норматив сталості іноземних інвестицій у статутному капіталі та суворий контроль за грошовими потоками банків з іноземним капіталом. Тобто за аналогією субординованого боргу можна вирахувати певну кількість років, упродовж яких іноземні інвестиції не можуть вилучатися зі статутного капіталу банку.

Підвищенню рівня капіталізації як одного із пріоритетних чинників забезпечення фінансової надійності може сприяти стимулювання збільшення власного капіталу банків перш за все за рахунок зовнішніх джерел та реінвестування прибутку. Для цього ми пропонуємо внести відповідні зміни до законодавства і розширити перелік гібридних інструментів, наблизивши його до міжнародного. Наприклад, банк із статутним капіталом \$85 мільйонів може додати тільки \$42,5 мільйона капіталу за рахунок довгострокового субординованого боргу,

оскільки він має обмеження до 50% капіталу 1-го рівня. За рахунок інших інструментів гібридного капіталу можна збільшити капітал на \$115 мільйонів [19 с. 19]. Вартість залученого боргового капіталу, як правило, є нижчою ніж акціонерного, що позитивно впливає на загальну вартість капіталу, а особливо якщо він не обкладатиметься податком. За допомогою зазначених фінансових інструментів можна максимально збільшити розмір капіталу банку без зміни структури власників банку, тобто однією з характеристик інструментів гібридного капіталу є не розмиття структури капіталу.

Для підвищення ефективності управління банківськими ризиками, українські банки повинні застосовувати відповідні управлінські заходи, коригувати політику з управління ризиками, проводити додаткове хеджування ризиків, а також використовувати методологію стрес-тестування, що дає змогу на основі розрахунків сформулювати оцінку можливих збитків у результаті реалізації стресових умов. Слід формувати спеціальні програми дій на випадок виникнення стресових ситуацій. Також гостро стоїть розкриття інформації про відносини із пов'язаними сторонами та забезпечення диверсифікації ризиків. у процесі організації та оцінки результатів стрес-тестування мають відігравати наглядові органи, на які, на нашу думку, необхідно покласти виконання таких функцій:

- методологічного та методичного забезпечення стрес-тестування на основі розроблення певних рекомендацій і правил;
- розроблення та оцінки результатів стрес-тестів системного характеру;
- обґрунтування певних граничних значень окремих показників чи встановлення коридорів їх зміни;
- забезпечення єдиної інтерпретації результатів стрес-тестування, системи їх оприлюднення, використання та розроблення фінансово-кредитними установами певних програм і планів удосконалення управління ризиками.

З метою зменшення ризику несвоєчасного погашення банківських кредитів, особливо його валют-

ної складової, пропонуємо застосувати ряд заходів. В умовах зростання позик у іноземній валюті необхідно забезпечити стабілізацію національної валюти шляхом: введення певних обмежувальних заходів щодо збільшення пропозиції іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку і скорочення попиту на неї, адже підриє довіри до національної грошової одиниці зумовлений передусім виконанням грошових функцій на території нашої країни іноземною валютою – доларом США (частково – євро).

На забезпечення належного рівня ліквідності спрямовано вимоги Базельського комітету з банківського нагляду: як інструмент контролю ліквідності наведений показник покриття ліквідності Liquidity Coverage Ratio (LCR). Даний показник контролює покриття відтоку капіталу за 30-денний термін запасом високоліквідних активів. Впровадження LCR планується з 2015 року. З метою контролю достатності фінансування наведений показник Net Funding Stability Ratio (NFSR), що відображає співвідношення між доступним і необхідним обсягами фінансування. Впровадження NFSR планується з 2018 року.

Таким чином, розглянувши питання забезпечення фінансової стійкості комерційних банків, слід зазначити наступні заходи, які допоможуть підвищити фінансову стійкість та надійність вітчизняних фінансових установ.

Висновки і пропозиції. Розглядаючи думки та точки зору наведених вище науковців стосовно суті та змісту поняття фінансова стійкість банку, можна зробити висновок, що дані підходи мають вагомий розбіжності та не утворюють єдиного бачення даного поняття. Але більшість вчених погоджуються, що для визначення фінансової стійкості необхідно використовувати сукупність показників і надають тлумачення поняття фінансової стійкості через певний набір індикаторів, які характеризують фінансову стійкість. Але фінансова стійкість є скоріше певною здатністю банку, якісною властивістю банку. Також слід зазначити, що всі українські банки діють в умовах невизначеності, яка зумовлена становленням ринкової економіки в Україні та процесами глобалізації у світі.

Список літератури:

1. Фетисов, Г. Г. Надёжность коммерческого банка и рейтинговые системы ее оценки : автореф. Дисс на соиск. уч. ст. к. э. н. / Г. Г. Фетисов – М. : Финансовая академия при Правительстве РФ, 1998. – С. 12–13.
2. Заруба, О. Д. Фінансова стійкість комерційного банку: способи визначення [Текст] / О. Д. Заруба, Р. І. Шиллер // Вісник Національного банку України. – 1997. – № 7. – С. 33–36.
3. Панова, Г. С. Анализ финансового состояния коммерческого банка [Текст] / Г. С. Панова. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 272 с.
4. Святко, С. А. Аналіз і оцінка фінансової стійкості банку як необхідна умова ефективного банківського менеджменту [Текст] / С. А. Святко, Р. І. Шиллер // Банківська справа. – 1997. – № 8. – С. 48–54.
5. Кочетков, В. М. Методологічні аспекти визначення фінансової стійкості комерційного банку [Текст] / В. М. Кочетков // Стратегія економічного розвитку України : наук. зб. – К. : КНЕУ, 2001. – Вип. 4. – С. 293–300.
6. Масленченков, Ю. С. Финансовый менеджмент в коммерческом банке: технология финансового менеджмента клиента [Текст] / Ю. С. Масленченков. – М. : Перспектива, 1997. – 214 с.
7. Кочетков, В. М. Організація управління фінансовою стійкістю банку в ринкових умовах [Текст] : [монографія] / В. М. Кочетков. – К. : Вид-во Європейського університету, 2003. – 300 с.
8. Склеповий, Є. В. Складові стійкості комерційного банку [Текст] / Є. В. Склеповий // Банківська справа. – 2002. – № 5. – С. 138–142.
9. Шелудько, Н. М. До визначення фінансової стійкості комерційного банку [Текст] / Н. М. Шелудько // Вісник Національного банку України. – 2000. – № 3. – С. 40–43.
10. Шелудько, Н. М. Фінансова стійкість комерційних банків та механізм її забезпечення [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 “Фінанси, грошовий обіг і кредит” / Шелудько Н. М. – К., 2000. – 18 с.
11. Глуценко, В. В., Кизим Н. А., Чанг Хонгвен. Анализ и регулирование деятельности коммерческого банка.- Х.: АО «Бизнес Информ», 2000.- 75 с.
12. Антонов, Н. Г. Денежное обращение, кредит и банки [Текст] / Н. Г. Антонов, М. А. Пессель. – М. : Финстатинформ, 1995. – 272 с.
13. Деньги, кредит, банки. Экспресс-курс./ Под ред. И. О. Лаврушина. – 4-е изд., стер.- М.: Кронус, 2010. – 320 с.
14. Вітлінський, В. Фінансова стійкість як системна характеристика комерційного банку [Текст] / В. Вітлінський, О. Пернарівський // Банківська справа. – 2000. – № 6. – С. 48–51.

15. Бельх, Л. П. Устойчивость коммерческих банков. Как банкам избежать банкротства [Текст] / Л. П. Бельх. – М. : Банки и биржи, 1996. – 192 с.
16. Пантелеев, В. П. Финансова стійкість комерційного банку: проблеми регулювання [Текст] / В. П. Пантелеев, С. П. Халява // Банківська справа. – 1996. – № 1. – С. 32–39.
17. Финансовый менеджмент: теория и практика [Текст] : учебник / [под. ред. Е. С. Стояновой]. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Перспектива, 1998. – 656 с.
18. Шиллер, Р. І. Финансова стійкість комерційного банку та шляхи її зміцнення [Текст] / Р. І. Шиллер. – К. : Наукова думка, 1998. – 158 с.
19. Гібридний капітал банку: світовий досвід, перспективи впровадження в Україні: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 13 / В.І. Міщенко, В.В. Крилова, В.В. Салтинський, О.Г. Приходько. – К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень. 2009. – 180 с.

Чернышова А.К.

Киевский национальный торгово-экономический университет

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ПОНЯТИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ БАНКОВ

Аннотация

Рассмотрены основные научные подходы к толкованию понятия «финансовая устойчивость банка», обоснованы теоретические основы финансовой устойчивости банков, приведена характеристика основных ее составляющих. Представлена экономическая интерпретация финансовой устойчивости банка в современных условиях.

Ключевые слова: финансовая устойчивость банка, финансовая стабильность банка, надежность банка, ликвидность банка, банковские риски, платежеспособность, прибыльность, капитализация банков.

Chernyshova O.K.

Kyiv National University of Trade and Economics

THEORETICAL ASPECTS OF RESEARCH THE CONCEPT OF FINANCIAL STABILITY OF BANKS

Summary

The main scientific approaches to the interpretation of the concept of «financial sustainability of a bank» are considered, the theoretical foundations of financial stability of the banks are grounded, and characteristic of its basic components is given. The economic interpretation of the bank financial stability under current conditions is revealed.

Keywords: financial stability of the bank, reliability of the bank, the bank's liquidity, banking risks, solvency, profitability, capitalization of banks.

УДК 336.71

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИНСТРУМЕНТАРИЯ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТА КРЕДИТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БАНКОВ УКРАИНЫ

Чёрный В.А.

Украинская академия банковского дела Национального банка Украины

В статье рассмотрены основные виды кредитного риска банков Украины и факторы, которые на него влияют. Рассмотрена система управления кредитным риском в банке. Показаны основные методы усовершенствования инструментария риск-менеджмента кредитной деятельности в банках Украины.

Ключевые слова: кредит, кредитный риск, риск-менеджмент, проблемный кредит, кредитоспособность.

Постановка проблемы. Кредитный риск является одним из существующих банковских рисков, управление которым имеет определенные особенности. Важно то, что эффективное управление кредитным риском не только позволяет банкам обеспечивать прибыльность и эффективность кредитной деятельности, но и способствует выполнению банковским кредитом его роли в сфере денежного обращения. В свою очередь, выданные и невозвратные в определенный указанный срок

кредиты увеличивают денежную массу в стране и способствуют инфляционным процессам.

Итак, проблематика данной темы обусловлена необходимостью исследования составляющих системы риск-менеджмента кредитной деятельности банков с целью повышения эффективности их кредитной деятельности и обеспечения финансовой устойчивости на рынке банковских услуг Украины.

Анализ последних исследований и публикаций. Вопросы риск-менеджмента кредитной деятельно-